

FINANSTILSYNET

THE FINANCIAL SUPERVISORY
AUTHORITY OF NORWAY

SOLIDITETSRAPPORT FOR FINANSFORETAK MV.

Per 30. juni 2024

1. Hovedinntrykk	3
2. Banker og kredittforetak	4
2.1. Soliditet	4
2.1.1. Kapitaldekning	4
2.2. Likviditetsrisiko	5
2.2.1. Likviditetsreserven (LCR)	5
2.2.2. Stabil finansiering (NSFR)	6
2.2.3. Finansiering	7
3. Forsikringsforetak og pensjonskasser	8
3.1. Soliditet i livsforsikringsforetak	8
3.2. Soliditet i skadeforsikringsforetak	9
3.3. Soliditet i pensjonskasser	10
4. Verdipapirforetak og fondsforvaltere	12
4.1. Soliditet i verdipapirforetak	12
4.2. Soliditet i fondsforvaltere	13
5. Vedlegg – regelverk og metodikk	15
5.1. Banker og kredittforetak	15
5.1.1. Soliditet	15
5.1.2. Likviditetsrisiko	16
5.2. Forsikringsforetak	16
5.3. Pensjonskasser	17
5.4. Verdipapirforetak og fondsforvaltere	18

Redaksjonen ble avsluttet 12.09.2024. Alle tall er foreløpige, og det tas forbehold om endringer.

1. Hovedinntrykk

Bankenes samlede rene kjernekapitaldekning var 18,6 prosent per 30. juni 2024, opp fra 18,2 prosent ved utgangen av andre kvartal 2023. Uvektet kjernekapitalandel¹ ("leverage ratio") var 7,5 prosent, opp fra 7,3 prosent ett år tidligere. Alle banker og kredittforetak oppfylte kapitalkravene ved utgangen av andre kvartal 2024.

Samtlige banker og kredittforetak oppfylte minstekravene til likviditetsreserven, LCR, både på totalnivå, i norske kroner og i andre signifikante valutaer. LCR for bankene samlet var 148 prosent, en oppgang fra 145 prosent ett år tidligere.

Alle foretak oppfylte minstekravet til stabil finansiering, NSFR, ved utgangen av andre kvartal 2024. NSFR for bankene samlet var 124 prosent, mot 123 prosent ett år tidligere.

Alle **livsforsikringsforetakene** oppfylte solvens- og minstekapitalkravene. Samlet var solvens- og minstekapitaldekningen hhv. 277 og 669 prosent, en oppgang på 20 og 48 prosentpoeng fra ett år tidligere.

Samtlige **skadeforsikringsforetak** oppfylte solvens- og minstekapitalkravene. Samlet var solvenskapitaldekningen 215 prosent, en oppgang på 6 prosentpoeng sammenlignet med samme periode året før. Minstekapitaldekningen var 534 prosent, en oppgang på 11 prosentpoeng fra ett år tidligere.

Alle **pensjonskassene** oppfylte solvenskapitalkravet per 30. juni 2024. Samlet solvenskapitaldekning var 180 prosent, opp fra 176 prosent ved utgangen av 2023. Solvenskapitaldekningen økte med henholdsvis 7 og 2 prosentpoeng for private og kommunale pensjonskasser.

Av totalt 91 **verdipapirforetak** var det ett som ikke oppfylte kravet til ansvarlig kapital per 30. juni 2024. Grunnet gjentatte avvik fra kravet til ansvarlig kapital, har Finanstilsynet varslet foretaket om at konsesjonen vil bli tilbakekalt. Samlet var kapitaldekningen for verdipapirforetak med tillatelse til å yte minst én av tjenestene egenhandel og garantistillelse, 17,4 prosent, opp 0,8 prosentpoeng fra utgangen av andre kvartal 2023. For verdipapirforetakene uten tillatelse til å yte de nevnte tjenestene, var samlet kapitaldekning 23,2 prosent, ned 3,3 prosentpoeng fra utgangen av andre kvartal 2023.

Av totalt 33 **forvaltningsselskap og AIF-forvaltere** med tillatelse til å yte individuell porteføljeforvaltning var det én AIF-forvalter som ikke oppfylte kravet til ansvarlig kapital per 30. juni 2024. Etter at revisorbekreftet delårsresultat per 30. juni 2024 medregnes i ansvarlig kapital, oppfylder foretaket igjen kapitalkravet. Den samlede kapitaldekningen for fondsforvaltere med tillatelse til å yte individuell porteføljeforvaltning, var 28,6 prosent ved utgangen av andre kvartal 2024.

¹ Se kapittel 5 for definisjoner, metodikk og regelverk

2. Banker og kredittforetak

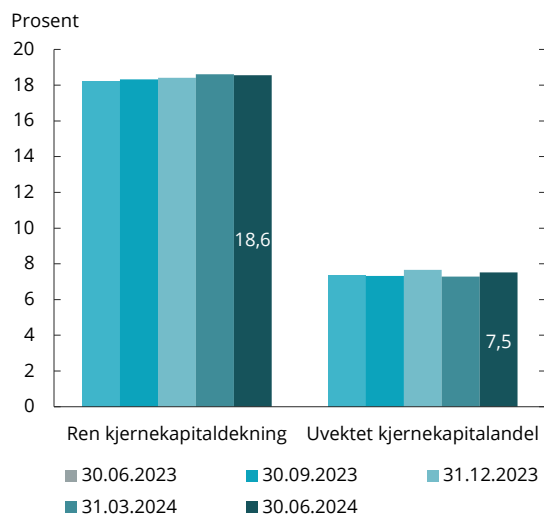
2.1. Soliditet

2.1.1. Kapitaldekning

- Alle banker og kredittforetak oppfylte kapitalkravene ved utgangen av andre kvartal 2024.
- Bankenes samlede rene kjernekapitaldekning, beregnet som vektet gjennomsnitt, var 18,6 prosent, se figur 2.1. Det er opp fra 18,2 prosent ett år tidligere.
- Utviklingen i ren kjernekapitaldekning gjennom regnskapsåret påvirkes både av at bankenes balanser øker, og av endringer i beholdningen av ren kjernekapital, se figur 2.2. Et flertall av bankene inkluderer ikke delårsresultatet i kapitalrapporteringen.
- Bankenes samlede uvektede kjernekapitalandel var 7,5 prosent ved utgangen av andre kvartal, uendret fra ett år tidligere.
- Bankenes risikovektede beregningsgrunnlag økte i andre kvartal 2024. Eksponeringsmålet, som er nevneren i uvektet kjernekapitalandel, falt i andre kvartal 2024, se figur 2.3. Gruppen av store banker står for majoriteten av reduksjonen i eksponeringsmålet siste kvartal.
- Ved utgangen av andre kvartal 2024 tilfredsstilte bankene kapitalkravet (inkludert pilar 2-krav) med en margin, se figur 2.4. Medianavstanden til kravet til ren kjernekapitaldekning var 3,8 prosentpoeng, som er 0,8 prosentpoeng lavere enn på samme tid året før.
- Den reduserte marginen må blant annet ses i lys av at systemrisikobufferkravet økte til 4,5 prosent fra og med 31. desember 2023 for foretak som benytter standardmetode eller grunnleggende IRB for beregning av kredittrisiko².
- Nedgangen i marginen dempes noe av at nye krav til sammensetning av pilar 2-kravet fra og med 31.12.2023 også ble gjort gjeldene for foretak med pilar-2 vedtak datert før 1. juni 2022 jf. CRR/CRD IV-forskriften §46. Fra og med 31.12.2023 gjaldt dermed de nye sammensetningskravene for alle banker. De nye kravene medfører at minst 56,25 prosent av pilar 2-kravet skal oppfylles med ren kjernekapital, og minst 75 prosent med kjernekapital, mot tidligere 100 prosent kjernekapital. Endringen medførte en reduksjon i kravene til ren kjernekapital og kjernekapital for mange banker.
- Kredittforetakenes samlede rene kjernekapitaldekning var 20,4 prosent, ned fra 20,6 prosent i andre kvartal 2023. Kredittforetakenes uvektede kjernekapitalandel var 5,3 prosent, uendret fra ett år tidligere.

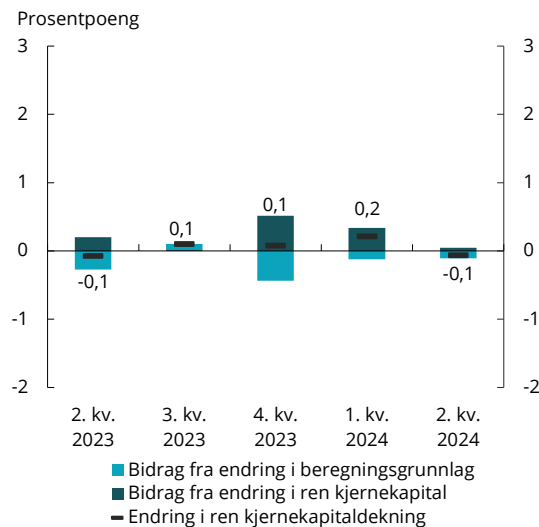
² Systemrisikobufferkravet økte fra 3,0 til 4,5 prosent for engasjementer i Norge. For foretak som benytter avansert IRB trådte endringen i kraft 31. desember 2020.

Figur 2.1 Ren kjernekapitaldekning og uvektet kjernekapitalandel i norske banker/bankkonsern

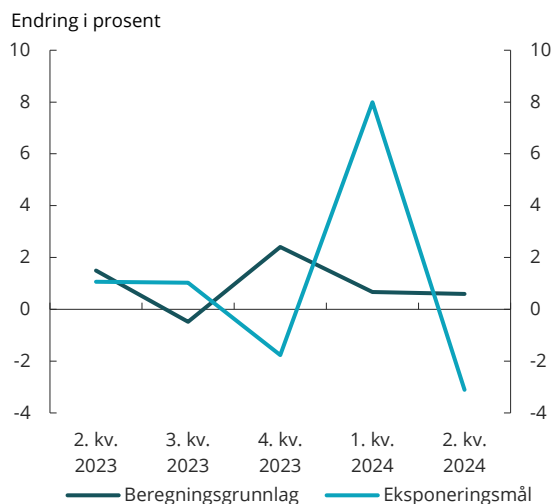
Kilde: Finanstilsynet

Figur 2.2 Endring i ren kjernekapitaldekning i samtlige banker/bankkonsern (dekomponert)

Kilde: Finanstilsynet

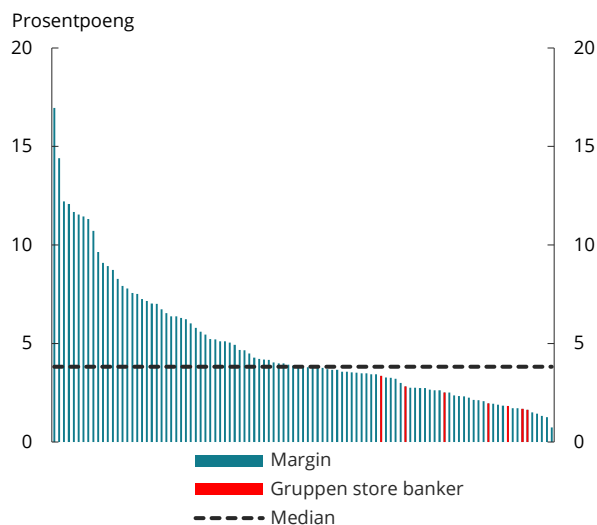
Figur 2.3 Risikovektet beregningsgrunnlag og eksponeringsmål* i norske banker/bankkonsern

Note: *Eksponeringer før risikovekting. Nevneren i uvektet kjernekapitalandel.

Kilde: Finanstilsynet

Figur 2.4 Bankenes margin til kapitalkravet* per 30. juni 2024

Note: *Krav til ren kjernekapital, inklusiv pilar 2-krav.

Kilde: Finanstilsynet

2.2. Likviditetsrisiko

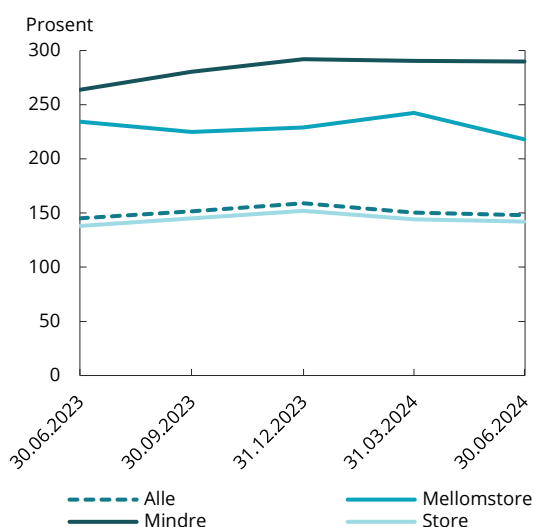
2.2.1. Likviditetsreserven (LCR)

- Alle bankene oppfylte minstekravene til likviditetsreserven, LCR, både på totalnivå, i norske kroner og i andre signifikante valutaer, ved utgangen av andre kvartal 2024.
- LCR for bankene samlet sett var 148 prosent, 2 prosentpoeng lavere enn ved utgangen av forrige kvartal, og 3 prosentpoeng høyere enn ett år tidligere, se figur 2.5.
- Siden andre kvartal 2023 har gruppen store og små banker økt sin LCR. Økningen er særlig markant hos de mindre bankene, hvor økningen skyldes en reduksjon i netto

utbetalinger. For de mellomstore bankene, skyldes nedgangen i LCR hovedsakelig en økning i netto utbetalinger.

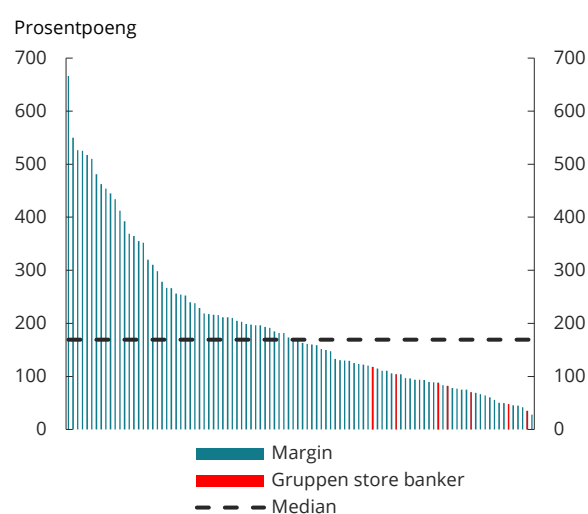
- Medianavstanden til LCR-kravet på 100% var 169 prosentpoeng, se figur 2.6. Dette er en nedgang fra 175 ved utgangen av første kvartal 2024.
- Det er stor spredning i LCR-verdiene mellom de ulike bankene, og dermed også i marginen til minstekravet. LCR for små og mellomstore banker er generelt mer volatil enn for de større bankene, se figur 2.5. Volatiliteten i LCR skyldes delvis at endringer i enkeltposter får større effekt hos små banker, og delvis at de større bankene har en mer aktiv likviditetsstyring og dermed finner det hensiktsmessig å ligge nærmere kravet. Små og mellomstore banker de siste årene holdt en LCR som er langt over minstekravet.

Figur 2.5 Total-LCR, vektet gjennomsnitt per 30. juni 2024

Kilde: Finanstilsynet

Figur 2.6 Bankenes margin til LCR-kravet per 30. juni 2024

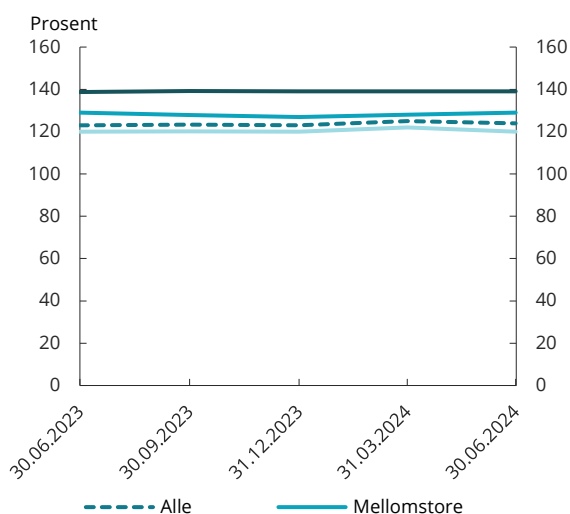

Note: Tre ekstremverdier er utelatt fra figuren.
Kilde: Finanstilsynet

2.2.2. Stabil finansiering (NSFR)

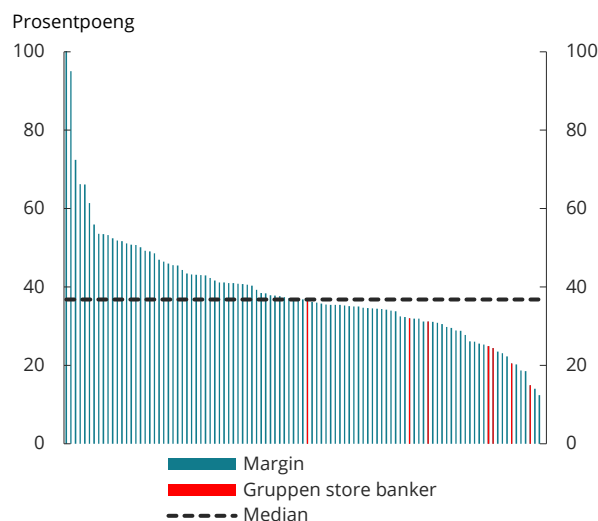
- Alle foretakene oppfylte minstekravet til stabil finansiering (NSFR) ved utgangen av andre kvartal 2024.
- NSFR for bankene samlet var 124 prosent, opp med ett prosentpoeng fra utgangen av andre kvartal 2023, se figur 2.7. NSFR har ligget stabilt for alle bankgrupper over flere år.
- Medianavstanden til NSFR-kravet var 37 prosentpoeng, se figur 2.8. Dette er en nedgang fra 38 prosentpoeng ved utgangen av forrige kvartal.
- Det er også relativt stor spredning i NSFR mellom bankene, men spredningen er mindre enn for LCR. Dette kan skyldes at NSFR reflekterer hele balansen og at norske bankers balanser hovedsakelig består av innskudd og utlån. De større bankene har en større andel markedsfinansiering, som gjør at de skiller seg noe ut fra resten da dette vektet annerledes enn innskudd i NSFR.

Figur 2.7 Total-NSFR, vektet gjennomsnitt per 30. juni 2024

Kilde: Finanstilsynet

Figur 2.8 Bankenes margin til NSFR-kravet per 30. juni 2024

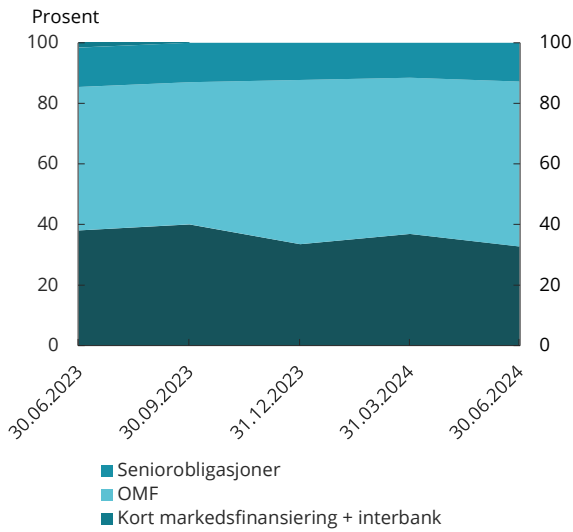

Kilde: Finanstilsynet

2.2.3. Finansiering

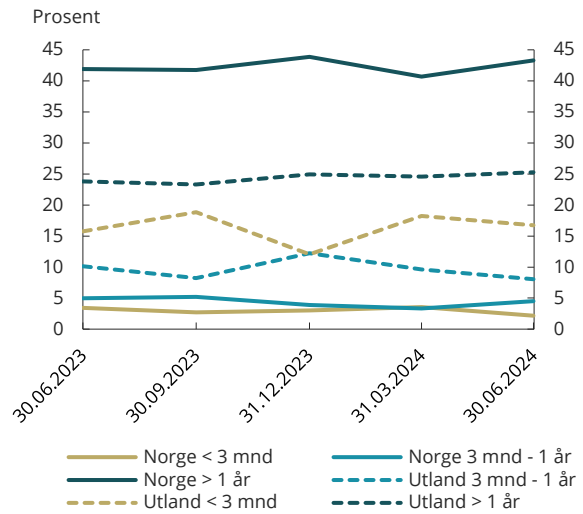
- Andelen kort finansiering økte gjennom store deler av 2023, men har nå falt noe, se figur 2.9. Andel kort finansiering er nå på nivå med slik den har vært de siste årene. Andelen OMF-finansiering har økt noe det siste kvartalet.
- Finansiering med løpetid mindre enn ett år (kort finansiering) har de siste årene utgjort om lag en tredjedel av bankenes markedsfinansiering. Økningen i kort finansiering i 2023 var drevet av en økning av finansiering med løpetid mindre enn tre måneder fra utlandet. Denne andelen var ved årsslutt 2023 redusert, men økte igjen påfølgende kvartal. Siden første kvartal 2024 har andelen igjen falt, se figur 2.10. Siden første kvartal 2024 har det samlet sett vært en vridning bort fra utenlandsk finansiering og over til finansiering fra Norge.
- Utviklingen i figur 2.9 og 2.10 er sterkt påvirket av de største foretakenes finansieringssammensetning. De fleste små og mellomstore baner har en klart lavere andel kort finansiering, samt lavere andel finansiering fra utlandet, enn det som framgår av figuren.

Figur 2.9 Markedsfinansiering, etter type finansiering

Kilde: Finanstilsynet

Figur 2.10 Markedsfinansiering etter løpetid og innland/utland

Kilde: Finanstilsynet

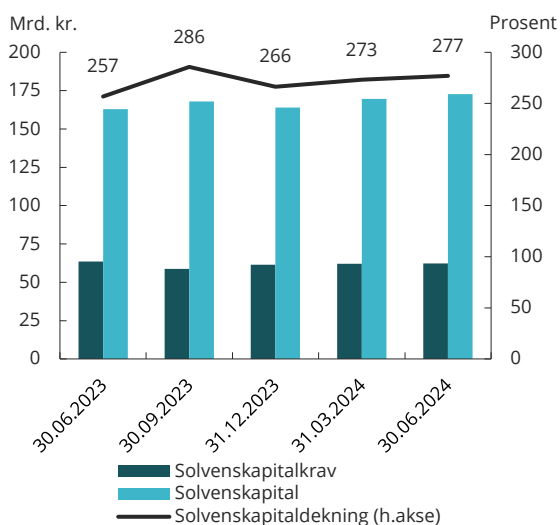
3. Forsikringsforetak og pensjonskasser

3.1. Soliditet i livsforsikringsforetak

- Solvenskapitaldekningen for livsforsikringsforetakene samlet var 277 prosent per 30. juni 2024, en oppgang på 20 prosentpoeng sammenlignet med samme periode året før. Dette stammer fra en økning i solvenskapitalen på 6 prosent og en nedgang i solvenskapitalkravet på 2 prosent, se figur 3.1. Sammenlignet med kvartalet før er soliditeten styrket med 4 prosentpoeng, noe som kommer av at solvenskapitalen har økt med 2 prosent.
- Samtlige livsforsikringsforetak oppfylte solvenskapitalkravet per 30. juni 2024.
- Ingen livsforsikringsforetak hadde effekt av overgangsregelen³. Det skyldes primært den betydelige økningen i rentenivået de siste årene. Sist overgangsregelen hadde effekt for livsforsikringsforetakene var ved utgangen av første kvartal 2022.
- Minstekapitaldekningen for livsforsikringsforetakene samlet var 669 prosent, en økning på 48 prosentpoeng sammenlignet med året før. Dekningen er økt med 11 prosentpoeng sammenlignet med forrige kvartal, se figur 3.2.

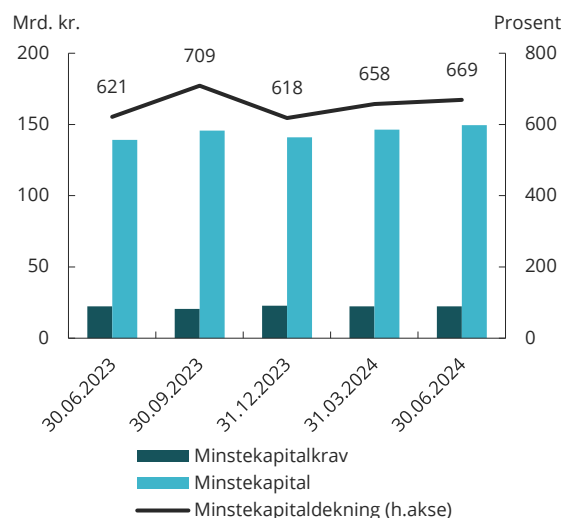
³ Se metodevedlegget for nærmere beskrivelse av overgangsregelen.

Figur 3.1 Solvenskapitaldekning i livsforsikringsforetakene samlet

Kilde: Finanstilsynet

Figur 3.2 Minstekapitaldekning i livsforsikringsforetakene samlet

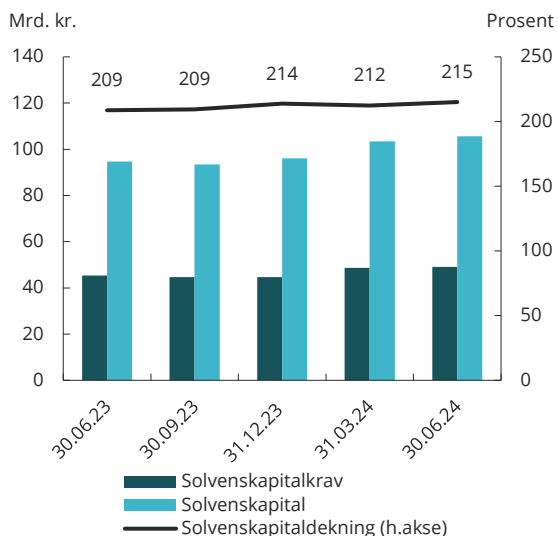
Kilde: Finanstilsynet

3.2. Soliditet i skadeforsikringsforetak

- Solvenskapitaldekningen for skadeforsikringsforetakene⁴ samlet var 215 prosent per 30. juni 2024, 6 prosentpoeng høyere enn ved samme kvartal året før, se figur 3.3. Sammenlignet med kvartalet før, har soliditeten økt med 3 prosentpoeng, noe som kommer av at solvenskapitalen har økt, mens solvenskapitalkravet har holdt seg uendret.
- Alle skadeforsikringsforetakene oppfylte solvenskapitalkravet, se figur 3.4.
- Minstekapitaldekningen for skadeforsikringsforetakene samlet var 534 prosent per 30. juni 2024, en oppgang på 11 prosentpoeng sammenlignet med ett år tidligere og 6 prosentpoeng med kvartalet før, se figur 3.5. Alle skadeforsikringsforetakene oppfylte minstekapitalkravet.

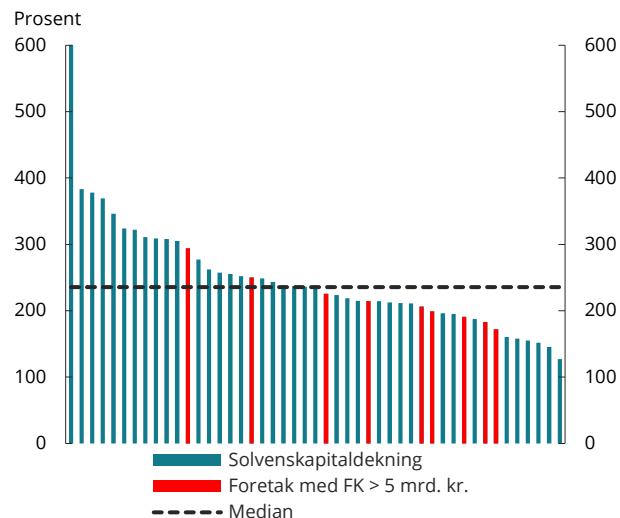
⁴ Assuranceforeningen Skuld har avvikende regnskapsår og er utelatt fra omtalen i denne rapporten. I tidligere rapporter var også Assuranceforeningen Gard og Gard M&E Insurance (Europe) AS utelatt. Disse er nå inkludert i omtalen da disse ikke lenger har avvikende regnskapsår.

Figur 3.3 Solvenskapitaldekning i skadeforsikringsforetakene samlet

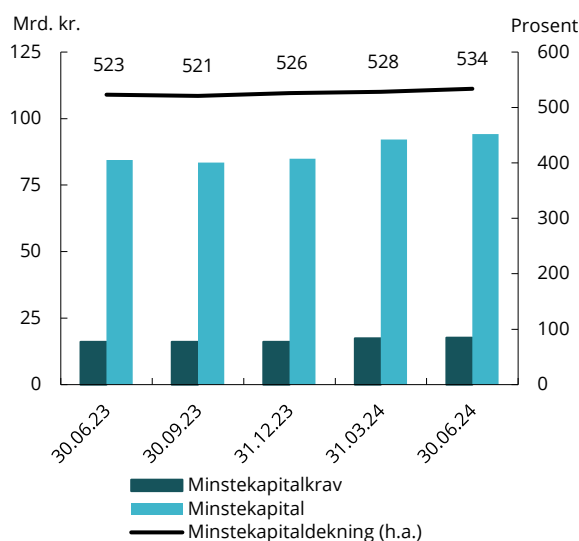
Kilde: Finanstilsynet

Figur 3.4 Solvenskapitaldekning for skadeforsikringsforetakene per 30. juni 2024

Kilde: Finanstilsynet

Figur 3.5 Minstekapitaldekning i skadeforsikringsforetakene samlet

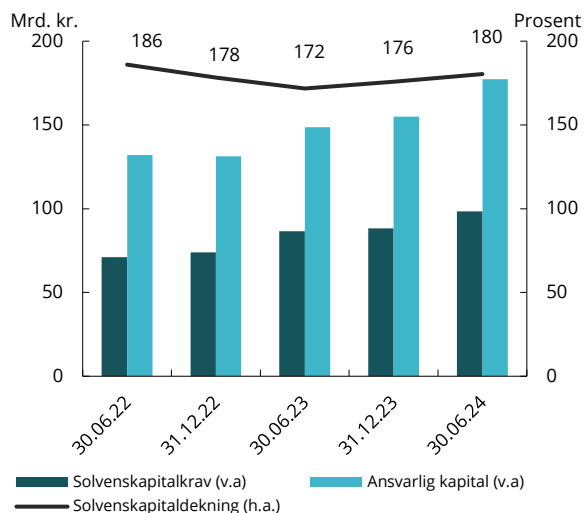
Kilde: Finanstilsynet

3.3. Soliditet i pensjonskasser

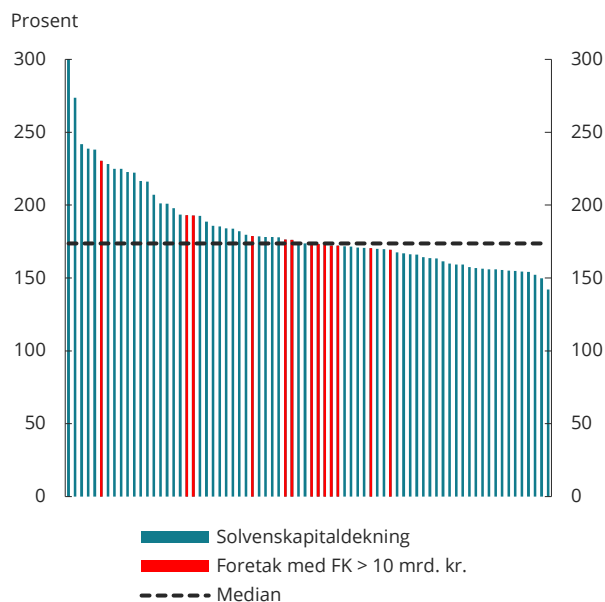
- Den samlede solvenskapitaldekningen for pensjonskassene var 180 prosent, som er en økning på fem prosentpoeng fra 31. desember 2023, se figur 3.6. Økningen i solvenskapitaldekningen har sammenheng med at den ansvarlige kapitalen økte med 14 prosent mens solvenskapitalkravet økte med 11 prosent i den aktuelle perioden.
- Økt kapital i gruppe 1 (egenkapital) som følge av et positivt delårsresultat på 19,9 mrd. kroner før overskuddstildeling og skatt var den viktigste årsaken til oppgangen i den ansvarlige kapitalen. Aksjekursøkningen i 2024 har bidratt til økt solvenskrav for aksjerisiko.
- Alle pensjonskassene oppfylte solvenskapitalkravet per 30. juni 2024, se figur 3.7.

- For pensjonskassene samlet var solvenskapitaldekningen uten overgangsregelen for forsikringstekniske avsetninger 179 prosent per 30. juni 2024, som er en økning på fem prosentpoeng fra 31. desember 2023, se figur 3.8.
- 31 pensjonskasser hadde effekt av overgangsregelen per 30. juni 2024.
- Alle pensjonskassene oppfylte solvenskapitalkravet uten overgangsregelen.

Figur 3.6 Solvenskapitaldekning i pensjonskassene samlet

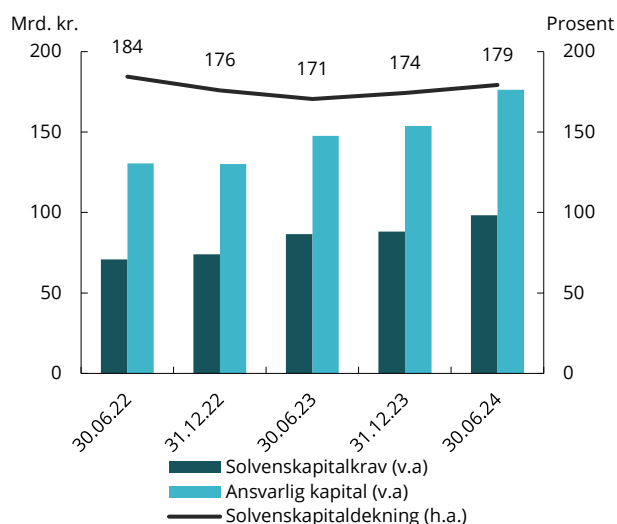
Figur 3.7 Solvenskapitaldekning for pensjonskassene per 30. juni 2024

Kilde: Finanstilsynet

Kilde: Finanstilsynet

Figur 3.8 Solvenskapitaldekning uten overgangsregelen for pensjonskassene samlet

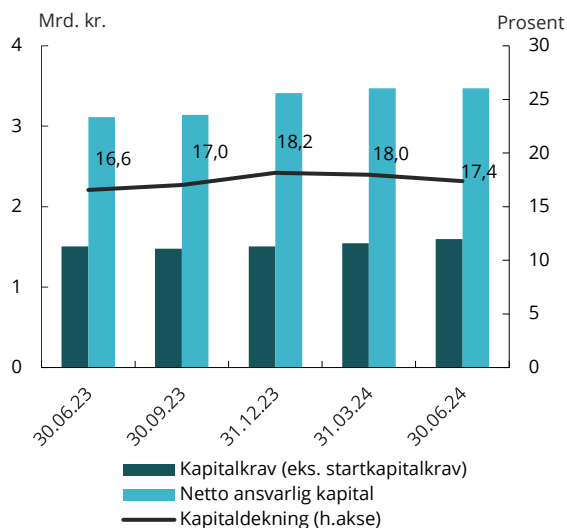
Kilde: Finanstilsynet

4. Verdipapirforetak og fondsforvaltere

4.1. Soliditet i verdipapirforetak

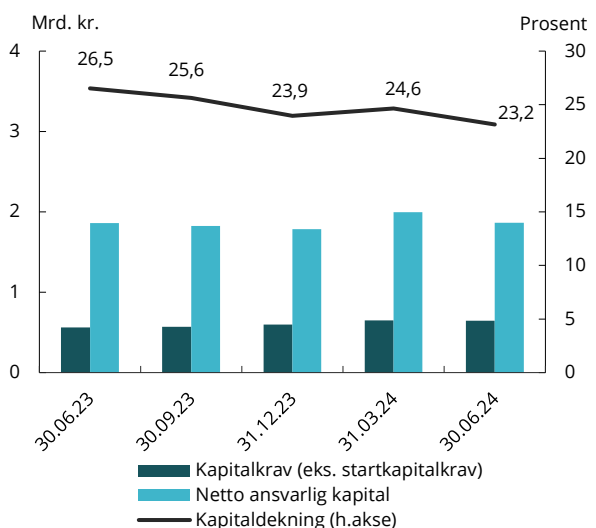
- Det var totalt 91 norske frittstående verdipapirforetak ved utgangen av andre kvartal 2024. Det skilles mellom verdipapirforetak med tillatelse til å yte minst en av investeringstjenestene egenhandel (tjeneste 3) og garantistillelse ved emisjoner (tjeneste 6), og foretak uten slike tillatelser.⁵
- Samlet kapitaldekning for verdipapirforetak med tillatelse til å yte egenhandel og/eller garantistillelse var 17,4 prosent ved utgangen av andre kvartal 2024, opp 0,8 prosentpoeng fra utgangen av andre kvartal 2023, se figur 4.1.
- Samlet kapitaldekning for øvrige verdipapirforetak (uten tillatelse til å yte de nevnte tjenestene) var 23,2 prosent ved utgangen av andre kvartal 2024, ned 3,3 prosentpoeng fra utgangen av andre kvartal 2023, se figur 4.2.

Figur 4.1 Samlet kapitaldekning verdipapirforetak med tjeneste 3 og/eller 6

Kilde: Finanstilsynet

Figur 4.2 Samlet kapitaldekning verdipapirforetak uten tjeneste 3 og 6

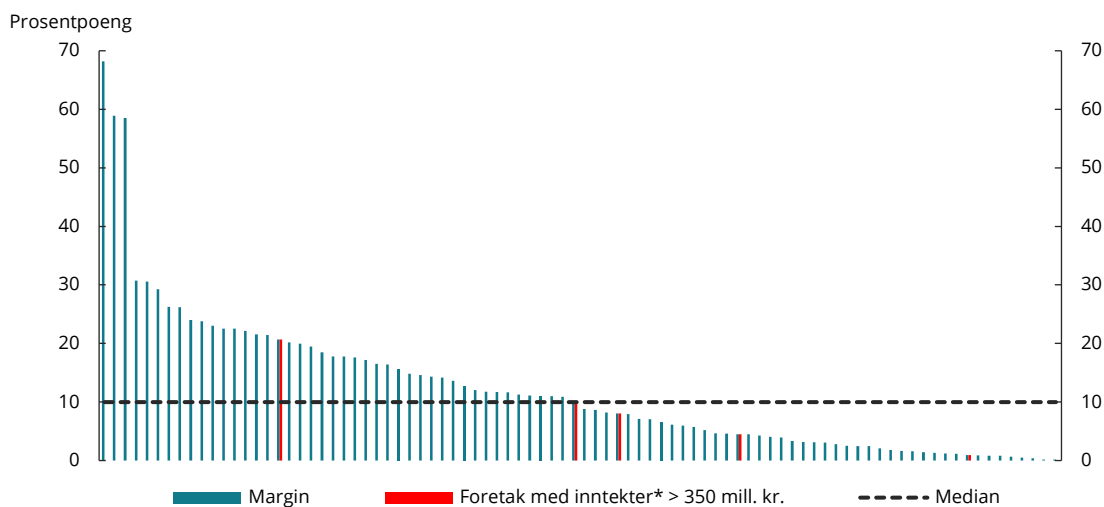

Kilde: Finanstilsynet

- Ett verdipapirforetak oppfylte ikke kapitalkravet per 30. juni 2024. Grunnet gjentatte avvik fra kravet til ansvarlig kapital, har Finanstilsynet varslet foretaket om at konsesjonen vil bli tilbakekalt.
- Alle de gjenværende verdipapirforetakene oppfylte kapitalkravet. 17 aktører hadde under to prosentpoeng margin til kapitalkravet, hvorav minstemarginen var 0,17 prosentpoeng, se figur 4.3. Medianmarginen var 9,98 prosentpoeng.

⁵ Verdipapirforetak med tillatelse til å yte tjeneste 3 og/eller 6 har startkapitalkrav på 730 000 euro, og verdipapirforetak uten tillatelse til å yte tjeneste 3 og 6 har startkapitalkrav på enten 50 000 eller 125 000 euro (se vedlegg for mer informasjon). Per utgangen av første kvartal 2024 hadde 11 norske verdipapirforetak tillatelse til å yte tjeneste 3 og/eller 6.

Figur 4.3 Verdipapirforetakenes margin til kapitalkravet per 30. juni 2024

*Note: Inntekter er fra ytelse av investerings- og tilleggstjenester, hentet fra foretakenes halvårsoppgave for første halvår 2024. To observasjon over 70 prosentpoeng samt foretaket som ikke oppfylte kapitalkravet er utelatt fra figuren.

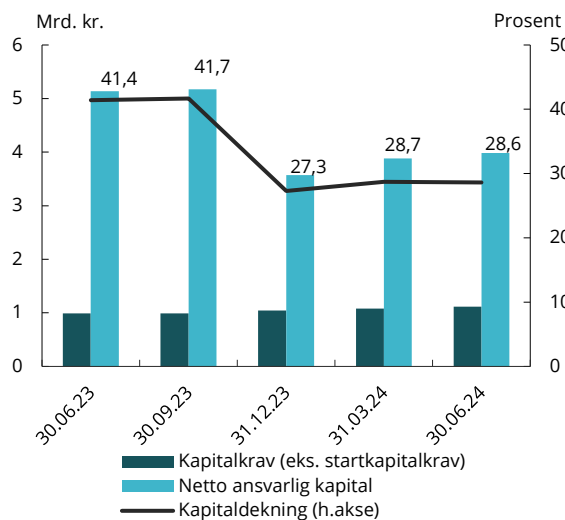
Kilde: Finanstilsynet

4.2. Soliditet i fondsforvaltere

- Ved utgangen av andre kvartal 2024 var det totalt 33 forvaltningsselskap og AIF-forvaltere med tillatelse til å yte individuell porteføljeforvaltning.⁶
- Samlet kapitaldekning for fondsforvaltere med tillatelse til å yte individuell porteføljeforvaltning var 28,6 prosent ved utgangen av andre kvartal 2024, ned 12,8 prosentpoeng fra utgangen av andre kvartal 2023, se figur 4.4.
- Én AIF-forvalter oppfylte ikke kapitalkravet per 30. juni 2024. Foretaket hadde ikke trukket fra utsatt skattefordel fra ansvarlig kapital i kapitaldekningsoppgavene for fjerde kvartal 2023 og første og andre kvartal 2024. Dette medfører at foretaket ikke oppfylte kapitalkravet i første halvår 2024. Etter at revisorbekreftet delårsresultat per 30. juni 2024 medregnes i ansvarlig kapital, oppfylder foretaket igjen kapitalkravet.
- Alle resterende fondsforvaltere oppfylte kapitalkravene per 30. juni 2024. Syv aktører hadde under to prosentpoeng margin til kapitalkravet, hvorav minstemarginen var 1 prosentpoeng, se figur 4.5. Medianmarginen var 9,2 prosentpoeng.

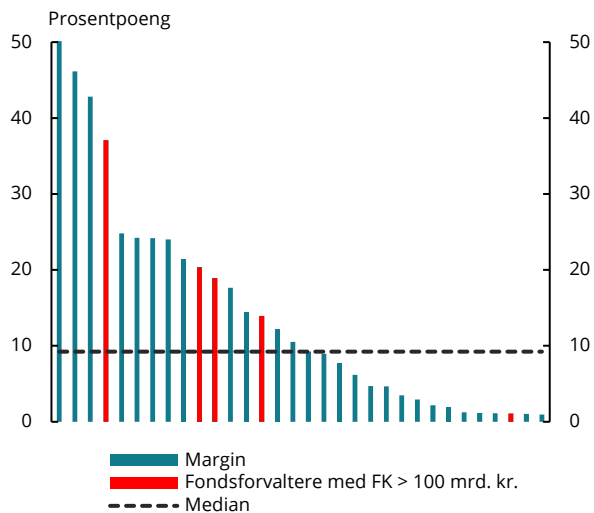
⁶ Det skiller mellom forvaltningsselskap og AIF-forvaltere som har tillatelse til å yte individuell porteføljeforvaltning og forvaltningsselskap og AIF-forvaltere uten slik tillatelse. Foretak uten tillatelse til å yte individuell porteføljeforvaltning rapporterer ikke kapitaldekning.

Figur 4.4 Samlet kapitaldekning fondsforvaltere med individuell porteføljevaltning

Kilde: Finanstilsynet

Figur 4.5 Fondsforvalteres margin til kapitalkravet per 30. juni 2024

*Note: Foretaket som ikke oppfylte kapitalkravet, er utelatt fra figuren.

Kilde: Finanstilsynet

5. Vedlegg – regelverk og metodikk

5.1. Banker og kredittforetak

5.1.1. Soliditet

Ren kjernekapitaldekning

Ren kjernekapital (Common Equity Tier 1) består av innskutt og opptjent egenkapital. Som rene kjernekapitalinstrumenter regnes aksjer, egenkapitalbevis og medlemsinnskudd godkjent av Finanstilsynet. Ren kjernekapitaldekning er ren kjernekapital som andel av det risikovektede beregningsgrunnlaget.

Pilar 1-krav

Pilar 1 er minimums- og bufferkrav til ansvarlig kapital som gjelder alle foretak. Minimumskravet innebærer at foretakene til enhver tid skal ha en ren kjernekapitaldekning på minst 4,5 prosent av foretakets beregningsgrunnlag. Kjernekapitaldekningen og total kapitaldekning skal henholdsvis være minst 6 prosent og 8 prosent av beregningsgrunnlaget.

I tillegg til minstekravene til ansvarlig kapital skal foretakene ha kapitalbuffer bestående av ren kjernekapital. Foretakene skal ha en bevaringsbuffer på 2,5 prosent, systemrisikobuffer på 4,5⁷ prosent og motsyklisk kapitalbuffer på 2,5 prosent av beregningsgrunnlaget. I tillegg kommer en buffer for systemviktige foretak, som er 1,0 prosent for Kommunalbanken og Nordea Eiendoms kreditt, og 2,0 prosent for foretak i DNB-konsernet. Fra 30. september 2024 anses også Sparebank 1 SR-Bank ASA som systemviktig og skal oppfylle et bufferkrav på 1 prosent.

Pilar 2-krav

Pilar 2 i kapitaldekningsregelverket krever at foretakene gjennomfører en intern kapitalvurderingsprosess (Internal Capital Adequacy Assessment Process – ICAAP) for å ta stilling til kapitalbehov. Pilar 2-kravet er påslag i kapitalkrav for foretaksspesifikk risiko som ikke er tilstrekkelig dekket av kravene i pilar 1. Det følger av CRD 5 at pilar 2-kravet normalt skal dekkes av minst 56,25 prosent ren kjernekapital, mens vanlig praksis i Norge har vært at pilar 2-kravet fullt ut skal dekkes av ren kjernekapital. Bestemmelsen ble gjennomført i norsk rett 1. juni 2022, og Finanstilsynet legger CRD 5-bestemmelsene til grunn i sin tilsynspraksis. Pilar 2-krav som trådte i kraft før 1. juni 2022 kan med virkning fra 31. desember 2023 oppfylles i tråd med de nye kravene til kapitalsammensetning. Pilar 2-krav datert 1. juni 2022 eller senere følger også nye krav til kapitalsammensetning, og det foretaksspesifikke kravet til sammensetning av pilar 2-kravet fremkommer av pilar 2-vedtaket fra Finanstilsynet.

Uvektet kjernekapitalandel

Uvektet kjernekapitalandel er krav til kjernekapital⁸ som andel av foretakenes eksponeringer før risikovekting. Det vil si et kapitalmål dividert på et uvektet eksponeringsmål. Kapitalmålet

⁷ Gjeldende systemrisikobufferkrav er 4,5 prosent for norske engasjementer. For systemviktige foretak og foretak som benytter AIRB-metoden trådte kravet i kraft 31.12.2020. For andre foretak ble det gitt en overgangsregel som innebar at det gamle systemrisikobufferkravet på 3,0 prosent for hele beregningsgrunnlaget gjaldt frem til 31.12.2023.

⁸ Ren kjernekapital og annen godkjent kjernekapital. Annen godkjent kjernekapital består av hybridkapital/fondsobligasjoner.

består av kjernekapital, og eksponeringsmålet omfatter samtlige balanseførte og ikke-balanseførte poster beregnet uten risikovekting.

Det følger av CRR/CRD IV-forskriften at foretakene skal ha en uvektet kjernekapitalandel på 3 prosent. Alle banker skal i tillegg ha en uvektet kjernekapitalandelsbuffer på minst 2 prosent. Systemviktige banker skal utover dette ha en uvektet kjernekapitalandelsbuffer på minst 1 prosent.

5.1.2. Likviditetsrisiko

Likviditetsregelverket stiller en rekke krav til foretakenes likviditet. Det foreligger minimumskrav om at banker og kredittforetak skal ha en tilstrekkelig likviditetsreserve til å dekke likviditetsutgang i en stressituasjon, og krav til stabil finansiering.

LCR

Likviditetsreserven (LCR) måler størrelsen på foretakenes likvide eiendeler dividert med netto likviditetsutgang 30 dager frem i tid gitt en stressituasjon i penge- og kapitalmarkedene. Minimumskravet er at foretakene til enhver tid skal ha en LCR på 100 prosent på totalnivå for alle valutaer. Det innebærer at foretakenes likvide eiendeler minst skal tilsvare netto likviditetsutgang i en stressituasjon. Kravet gjelder både på konsolidert og ikke-konsolidert nivå.

Det stilles også krav til LCR i hver signifikant valuta, med unntak av norske kroner, på minst 100 prosent. Minimumskravet til LCR i norske kroner for foretak som har euro eller amerikanske dollar som signifikant valuta er på 50 prosent. For øvrige foretak er det ikke fastsatt minstekrav til LCR i norske kroner.

NSFR

Foretakene skal til enhver tid møte et minstekrav til stabil og langsiktig finansiering, NSFR (Net Stable Funding Ratio). NSFR er tilgjengelig stabil finansiering dividert med nødvendig stabil finansiering. Dette forholdstallet skal være minimum 100 prosent. Minstekravet trådte i kraft i Norge i andre kvartal 2022.

5.2. Forsikringsforetak

Solvens II-regelverket stiller krav om at forsikringsforetak til enhver tid må ha ansvarlig kapital som minst er tilstrekkelig til å dekke et solvenskapitalkrav (SCR) og et minstekapitalkrav (MCR). I denne rapporten er dette referert til som henholdsvis solvenskapital og minstekapital. Et foretak oppfyller ikke kapitalkravene dersom den ansvarlige kapitalen er lavere enn enten solvenskapitalkravet eller minstekapitalkravet (eller begge), dvs. dersom solvenskapitaldekningen eller minstekapitaldekningen er under 100 prosent.

Solvenskapitalkrav

Solvenskapitalkravet avhenger av risikoen knyttet til investeringene og forsikringsforpliktelsene til forsikringsforetaket og er utformet for å sikre at forsikringsforetaket har en finansiell buffer utover de forsikringstekniske avsetningene. Solvenskapitalkravet skal dekke risikoen for tap av foretakets ansvarlige kapital og ved beregningen skal all kvantifiserbar tapsrisiko knyttet til forsikringsforetakets samlede virksomhet tas i betraktning. Det skal beregnes slik at sannsynligheten er 99,5 prosent for at samlet tap, herunder

forsikringsmessig og finansielt tap, over en periode på 12 måneder ikke overstiger det beregnede kapitalkravet.

Minstekapitalkrav

Minstekapitalkravet beregnes ved hjelp av en metode som er vesentlig mindre risikosensitiv enn beregningen av solvenskapitalkravet, og det skal beregnes slik at sannsynligheten er 85 prosent for at samlet tap over en periode på 12 måneder ikke overstiger det beregnede kapitalkravet. Det er fastsatt en nedre og en øvre grense for minstekapitalkravet, slik at minstekapitalkravet ikke kan utgjøre mindre enn 25 prosent av solvenskapitalkravet eller mer enn 45 prosent av solvenskapitalkravet. I tillegg er det fastsatt et nominelt minstekrav som foretaket er pålagt å oppfylle. Det innebærer at minstekapitalkravet likevel kan bli større enn solvenskapitalkravet for enkelte (mindre) foretak.

Overgangsregler

Gjennom Omnibus II-direktivet er det åpnet for flere permanente tiltak og overgangsordninger som særlig er rettet mot livsforsikringsforetak med langsiktige garantier. Regelen gir rom for å redusere de forsikringstekniske avsetningene tilsvarende en andel av differansen mellom forsikringstekniske avsetninger beregnet etter Solvens II-regelverket og forsikringstekniske avsetninger beregnet etter solvensmarginregelverket som var gjeldende frem til utgangen av 2015 (Solvens I). Overgangsregelen innebærer at en eventuell økning i verdien av forsikringsforpliktelsene ved overgangen til Solvens II fases inn lineært over en periode på 16 år, fra 2016 til 2032.

5.3. Pensjonskasser

Solvenskapitalkravet

Fra 1. januar 2019 har solvenskapitalkravet for pensjonskasser vært basert på hovedprinsippene i Solvens II. Solvenskapitalkravet avhenger av risikoen knyttet til investeringene og forsikringsforpliktelsene og er utformet for å sikre at pensjonskassene har en finansiell buffer utover de forsikringstekniske avsetningene. Solvenskapitalkravet skal dekke risikoen for tap av pensjonskassens ansvarlige kapital og ved beregningen skal all kvantifiserbar tapsrisiko knyttet til pensjonskassens samlede virksomhet tas i betraktning.

Overgangsregler

Det er fastsatt overgangsordninger for forsikringstekniske avsetninger og ansvarlige lån. Overgangsregelen for forsikringstekniske avsetninger gir rom for å redusere de forsikringstekniske avsetningene tilsvarende en andel av differansen mellom forsikringstekniske avsetninger beregnet i det nye solvenskapitalkravet og forsikringstekniske avsetninger beregnet etter solvensmarginregelverket (Solvens I). Overgangsregelen innebærer at en eventuell økning i verdien av forsikringsforpliktelsene ved overgangen til det nye solvenskapitalkravet fases inn lineært i årene frem til 2032.

5.4. Verdipapirforetak og fondsforvaltere

Verdipapirforetak

Kapitalkrav for verdipapirforetak følger av det europeiske kapitalkravsregelverket CRD IV/CRR.⁹ På grunn av måten kapitaldekningsregelverket for verdipapirforetak er innrettet, er det naturlig å dele dem inn i to grupper. Foretak med tillatelse til å yte minst en av investeringstjenestene egenhandel, garantistillelse ved emisjoner, drift av multilateral handelsfasilitet og drift av organisert handelsfasilitet, jf. verdipapirhandelloven § 2-1 (1) nr. 3, 6, 8 og 9¹⁰, og foretak uten slike tillatelser.

Førstnevnte gruppe foretak er underlagt et startkapitalkrav på 730 000 euro og et samlet kapitalkrav på 8 prosent av beregningsgrunnlaget for kreditt-, markeds- og operasjonell risiko. Sistnevnte gruppe foretak er underlagt et startkapitalkrav på 125 000 eller 50 000 euro (avhengig av om de har tillatelse til å håndtere klientmidler eller ikke) og det største av et samlet kapitalkrav på 8 prosent av beregningsgrunnlaget for kreditt- og markedsrisiko og 25 prosent av foretakets faste kostnader.

Forvaltningsselskap for verdipapirfond og AIF-forvaltere (fondsforvaltere)

Fondsforvaltere kan deles inn i to grupper med ulike krav til ansvarlig kapital: Forvaltere av fond med tillatelse til å yte individuell porteføljeforvaltning, jf. verdipapirhandelloven § 2-1 (1) nr. 4, og forvaltere av fond uten slik tillatelse.

Førstnevnte gruppe foretak er i tillegg til kravene som følger av verdipapirfondloven og/eller AIF-loven (m/forskrifter) omfattet av de samme kapitalkravene som gjelder for verdipapirforetak uten tillatelse til å yte investeringstjenestene egenhandel, garantistillelse ved emisjoner, drift av multilateral handelsfasilitet og drift av organisert handelsfasilitet, dvs. det største av et samlet kapitalkrav på 8 prosent av beregningsgrunnlaget for kreditt- og markedsrisiko og 25 prosent av foretakets faste kostnader.

Foretak uten tillatelse til å yte individuell porteføljeforvaltning rapporterer ansvarlig kapital kun per 30. juni og 31. desember. Disse foretakene har et startkapitalkrav og et kapitalkrav på 25 prosent av foretakets faste kostnader.

⁹ EU innførte IFD/IFR som gjeldende kapitaldekningsregelverk for verdipapirforetak 26. juni 2021. Regelverket er ennå ikke innlemmet i EØS-avtalen eller innført i Norge, og p.t. er det uvisst når det skjer.

¹⁰ P.t. er det imidlertid kun tjeneste 3 og 6 som er relevante for Norge, da ingen norske verdipapirforetak har tillatelse til å yte tjeneste 8 eller 9.

Finanstilsynet
Revierstredet 3
P.O. Box 1187 Sentrum
NO-0107 Oslo

Tel. +47 22 93 98 00
post@finansilsynet.no
finansilsynet.no

